



การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : การสร้างกำแพง หรือ สะพาน ของการค้ามนุษย์

เมขลา วุฒิวงศ์*

ลีดา สอนศรี**

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอผลกระทบของการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่มีต่อการค้ามนุษย์ในภูมิภาคอาเซียนว่าจะมีลักษณะเป็นไปในทิศทางใด โดยอันดับแรกได้อธิบายถึงค่านิยมของการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าแรงงานข้ามชาติในรูปแบบที่ผิดกฎหมาย โดยการค้ามนุษย์จะกระทำเป็นกระบวนการและจะแทรกแซงอยู่ในรูปแบบการค้าแรงงานข้ามชาติไร้ฝีมือซึ่งลักษณะของการค้ามนุษย์มี 2 หมวด คือ 1.) การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ได้แก่ การค้าหญิงเพื่องานบริการทางเพศ และการค้ามนุษย์เพื่อการแต่งงาน 2.) การแสวงหาประโยชน์เพื่อเศรษฐกิจและแรงงาน ได้แก่ การค้ามนุษย์เพื่อรับใช้งานในบ้าน การค้ามนุษย์เพื่อการบังคับใช้แรงงาน และการค้ามนุษย์เพื่อให้เป็นขอทาน

นอกจากนี้บทความยังได้อธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของการเป็นประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งประชาคมอาเซียนประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และแต่ละเสาหลักจะมีนโยบายในการพัฒนาภูมิภาคที่แตกต่างกันไป ซึ่งในประเด็นนี้บทความได้วิเคราะห์ในมุมมองของผู้เขียนเกี่ยวกับผลกระทบของการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 ที่มีต่อปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งจากบทวิเคราะห์สรุปได้ว่า ณ ปัจจุบันนี้หากมองจากนโยบายของการเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว อาจกล่าวได้ว่าเปรียบเทียบเสมือนการสร้างกำแพงล่องหน แต่การสร้างสะพานเชื่อมให้เกิดการค้ามนุษย์มีมาช้านานแล้ว เพียงแต่ครั้งนี้เป็นการสร้างสะพานให้ทอดยาวมากไปกว่าเดิม ดังนั้นสิ่งที่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนต้องร่วมกันป้องกัน และอุดช่องโหว่ของปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการค้ามนุษย์ ก็คือ เรื่องมาตรการการตรวจตราบริเวณพรมแดนอย่างเข้มงวด เพราะการเปิดประเทศอย่างเสรีมากกว่าเดิม หลังจากเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว แต่ละประเทศในภูมิภาคจะเชื่อมโยงกันได้ง่ายขึ้น ซึ่งประเทศในภูมิภาคอาเซียนจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง หากต้องการให้ปัญหาการค้ามนุษย์คลี่คลายให้

* อาจารย์ผู้ช่วยสอน, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง เอกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** รองศาสตราจารย์, คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อาจารย์ที่ปรึกษา



ได้มากที่สุด และสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลยก็คือประชากรรากหญ้า เพราะพวกเขาคือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ได้ง่ายที่สุด ดังนั้นถ้าหากประชาคมอาเซียนดูแลและพัฒนาประชาชนภายในประเทศได้ตามนโยบายที่กำหนดไว้ในเสาหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และแก้ไขปัญหาได้ตามนโยบายในเสาหลักประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนอย่างจริงจังแล้วก็นับเป็นนิมิตหมายที่ดีในการที่จะสนับสนุนเสาหลักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของภูมิภาคให้รุดหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศที่มีการพัฒนา หรือประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจประเทศอื่นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การค้ามนุษย์/ อาชญากรรมข้ามชาติ/ ประชาคมอาเซียน

Entering the ASEAN Community: Building Walls or Bridges to Human Trafficking

Mekhala Wuttiwong*

Sida Sonsri**

Abstract

This article focuses on the effect of ASEAN community to human trafficking in Southeast Asia . Firstly, it explains the mean of human trafficking which is one of illegal migrations. Human trafficking will make a process and will intervene in unskilled migrants. Secondly, explains about types of trafficking that are composed of two types : 1) Sexual exploitation such as prostitution and trafficking for illegal marriage 2) Economic and labor exploitation such as menials, forced labors and beggar.

In addition this study explains about background and objective of the ASEAN Community in 3 pillars : 1) ASEAN Political – Security Community : APSC 2) ASEAN Economic Community : AEC and 3.) ASEAN Socio – Cultural Community : ASCC. There are many policies of developing region in a pillar. Moreover, this article is analyzed by author's opinion on the effect of entering the ASEAN community to human trafficking. If consider

* Teaching Assistance, College of Politics and Governance, Majoring in International Relations, Mahasarakham University

** Associate professor, Dean of College of Politics and Governance, Mahasarakham University, Advisor (Key Issues)



ASEAN Community policies, it seems to build invisible wall and at the same time enlarge to build a bridge to human trafficking to stretch further than before. Countries in ASEAN have to defense and refrain factors which give rise to human trafficking such as strictly measures of border surveillance because if countries in ASEAN are opened freely, it will link easily. So, countries must cooperate to solve the problems seriously. More significantly, grassroots should be taken care of for their well being because they can be easily risked to become the victims of human trafficking. If grassroots are took care of and developed by ASEAN Socio – Cultural Community pillar’s policies and at the same time each countries solve problems by implying ASEAN Political-Security Community pillar’s policies, it spill over to develop ASEAN Economic Community pillar.

Keywords: Human Trafficking / Transnational Crime / ASEAN Community

บทนำ

การค้ามนุษย์ไม่ใช่ปัญหาใหม่ที่เพิ่งจะเกิด แต่เป็นปัญหาที่มีมาตั้งแต่การค้าทาสในสังคมก่อนสมัยใหม่เพื่อใช้เป็นแรงงานในกระบวนการผลิตแบบเกษตรกรรม และการสงคราม และมีพัฒนาการเรื่อยมาจนถึงยุคล่าอาณานิคม เช่น การล่าอาณานิคมและการกวาดต้อนผู้คนมาเป็นทาสอันได้แก่ การค้าทาสชาวผิวดำ หรือชนเผ่าพื้นเมืองมาเป็นสินค้าเชิงพาณิชย์โดยตรง ทั้งนี้มีความเปลี่ยนแปลงสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งโฉมหน้าของสังคมโลกคือ นับตั้งแต่การปฏิวัติอุตสาหกรรม ที่เริ่มขึ้นในยุโรปตะวันตกตั้งแต่ ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา (ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษาและกระบวนการยุติธรรมคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550, 1) นอกจากนี้การค้ามนุษย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในยุคปัจจุบัน เริ่มต้นขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2503 – 2513 พร้อมๆกับการเข้ามาของกองทัพสหรัฐอเมริกาในอินโดจีน โดยหญิงเหล่านี้จะถูกค้าประเวณีให้กับทหารชาวอเมริกัน โดยวิธีการถูกบังคับขู่เช็ญ หรือบางครั้งมีการให้ค่าตอบแทน โดยมีเพื่อนบ้าน หรือบุคคลในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ล่อลวง ทำให้หญิงสาวบางคนที่ครอบครัวเดือดร้อนทางด้านการเงิน หันมายึดอาชีพนี้เพราะได้เงินอย่างรวดเร็ว กลายเป็นค่านิยมแบบผิดๆที่เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา หลังจากที่สหรัฐอเมริกาถอนทหารออกไปจากอินโดจีนในปี พ.ศ. 2518 ผู้หญิงบางคนยังคงค้าประเวณีอยู่ต่อไป ในขณะที่บางคนก็เริ่มออกไปค้าประเวณีในต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศเยอรมัน ประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ฮองกง และญี่ปุ่นโดยตัวแทนต่างๆได้อำนวยความสะดวกในการย้ายถิ่นและการจ้างงานผู้หญิงโดยผ่านทาง “ เครือข่าย



การค้ามนุษย์ข้ามชาติ ” ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ผู้หญิงเหล่านี้ไม่อาจทราบล่วงหน้าถึงสภาพการทำงานและไม่สามารถควบคุมสภาพนี้ได้เลย และเนื่องจาก ยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น การที่แรงงานต่างชาติจะเข้ามายังประเทศปลายทางย่อมมีมากขึ้น และมีโอกาสง่ายขึ้น จนนำไปสู่การค้าแรงงานข้ามชาติแบบผิดกฎหมายในลักษณะของการค้ามนุษย์ได้ง่าย

เนื่องจากในปัจจุบัน โลกได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ทำให้การค้ามนุษย์ได้รับการพิจารณาว่า เป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรง และเป็นปัญหาที่บั่นทอนความมั่นคงของมนุษย์ โดยเฉพาะการค้าเด็กและหญิง ซึ่งก่อให้เกิดอาชญากรรมทั้งในระดับนานาชาติ ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น และรวมถึงปัญหาสังคมต่างๆ เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออื่นๆ โดยเฉพาะ โรคเอดส์ ปัญหาสุขภาพจิตทั้งการค้าและการแสพ เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และความมั่นคงของประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม วัฒนธรรมของประเทศและประชาคมโลก (ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา, 2554, เว็บไซต์) อีกทั้งการที่ประเทศในอาเซียนกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี พ.ศ.2558 นี้ โดยมีเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน ประเทศในอาเซียนมีการเปิดอย่างเสรีทางด้านการค้า การลงทุนมากยิ่งขึ้น รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555, 11) ส่งผลให้ประเด็นการค้ามนุษย์ในอาเซียนเป็นความท้าทายอีกประเด็นหนึ่งในเรื่องของปัญหาข้ามชาติอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงระหว่างประเทศที่ประชาคมอาเซียนจะต้องตอบโต้ให้ได้ว่าการเป็นประชาคมอาเซียนนั้นเปรียบเสมือนการป้องกันหรือเปิดช่องว่างให้แก่ขบวนการค้ามนุษย์อย่างแท้จริง

ความหมายของการค้ามนุษย์

ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจคำนิยามของ “ การค้ามนุษย์ ” ว่าแท้จริงแล้ว มีความหมายหรือขอบเขตในลักษณะใด เพื่อที่จะได้ไม่เกิดความคลาดเคลื่อนในความเข้าใจ ซึ่งคำนิยามของคำว่า การค้ามนุษย์ ก็มีความหมายที่แตกต่างกันดังนี้

พิศวาท สุคนธ์พันธุ์ (2548, น.6) อ้างว่า พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะ อย่างยิ่งหญิงและเด็ก ได้ให้ความหมายของการค้ามนุษย์ หมายถึง การจัดหา การขน การส่งต่อ การจัดให้ที่อยู่อาศัยหรือการรับไว้ซึ่งบุคคลด้วยวิธีการข่มขู่ หรือด้วยการใช้กำลังหรือด้วยการบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อ โกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้



อำนาจที่เหนือกว่าหรือด้วยการใช้สถานะความอ่อนแอต่อภัยของบุคคล มีการให้ รับเงิน หรือผลประโยชน์อย่างอื่น เพื่อให้ได้ความยินยอมของบุคคลหนึ่ง ผู้มีอำนาจควบคุมอีกบุคคลหนึ่ง เพื่อความ มุ่งประสงค์ในการแสวงหาผลประโยชน์ การแสวงหาผลประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้รวมถึง การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีหรือการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาส หรือการกระทำอื่นเหมือนการเอาคนมาเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ภายใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

นอกจากนี้ พิศวาท สุคนธ์พันธุ์ (2548, น.6) ยังได้อ้างว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 (มาตรา 4) ได้ให้นิยามความหมายการค้ามนุษย์ที่กว้างมากขึ้น โดยครอบคลุมทั้งการค้าประเวณี การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนมาเป็นทาส การนำคนมาขอทาน การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้าหรือการอื่นใดคล้ายคลึงกัน อันเป็นการขูดรีดบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

ดังนั้นการค้ามนุษย์จึงประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ (อำนาจ เนตยสุภา, 2552, น. 15)

1.) การกระทำ (Action) ได้แก่ เป็นธุระ จัดหา ล่อไป ซักพาไป ซื่อ ขาย จำหน่าย นำเข้า พามาจาก ส่งออกไป รับไว้ หน่วงเหนี่ยว กักขัง ซ่อนเร้น

2.) วิธีการ (Means) ได้แก่ การใช้อุบาย หลอกลวง บังคับ ชักจูง ยุยง ส่งเสริมใช้กำลัง ประทุษร้าย ชูเหตุว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม ข่มขืนใจ

3.) วัตถุประสงค์ (Purposes) คือ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเหยื่อ เช่น การนำตัวไปเพื่อสนอง ความโลภ เพื่อการอนาจารหรือทำการค้าประเวณี เอาตัวลงเป็นทาสหรือมีฐานะคล้ายทาส กดขี่แรงงานและตัดอวัยวะ

จากความหมายที่กล่าวมาในเบื้องต้นจะเห็นได้ว่าความหมายและลักษณะของการค้ามนุษย์ จะคล้ายคลึงกับการค้าแรงงานข้ามชาติ เพราะการค้าแรงงานข้ามชาติ หมายถึง การค้าที่บุคคลใดมีพันธะเกี่ยวพันในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ในรัฐที่เขาหรือเธอไม่ได้มีสัญชาตินั้น ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกว่าจ้างให้ทำงาน กำลังถูกว่าจ้างหรือถูกว่าจ้างให้ทำงาน โดยได้รับค่าตอบแทนในรัฐที่ตนไม่ได้เป็นคนของชาตินั้น โดยวิธีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศหนึ่งสู่อีกประเทศหนึ่ง โดยมีลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับอีกสังคมและหรือวัฒนธรรมหนึ่งผ่านการว่าจ้างแรงงาน ซึ่งการค้าแรงงานข้ามชาติมี 2 ประเภท คือ การค้าแรงงานข้ามชาติแบบถูกกฎหมายและการค้าแรงงานข้ามชาติแบบผิดกฎหมาย ซึ่งการค้าแรงงานข้ามชาติแบบ ถูกกฎหมายนั้น ต้องมีการจดทะเบียนและรับรองโดยกฎหมายของประเทศที่แรงงานอพยพเข้าไปอาศัยอยู่ ส่วนการค้าแรงงานข้ามชาติแบบผิดกฎหมายนั้นจะเป็นไปในรูปแบบของการค้ามนุษย์ (เมขลา วุฒิวงศ์, 2553, 420) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการค้า



มนุษย์เป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าแรงงานข้ามชาติในรูปแบบที่ผิดกฎหมาย โดยการค้ามนุษย์จะกระทำเป็นกระบวนการและจะแทรกแซงอยู่ในรูปแบบการค้าแรงงานข้ามชาติไร้ฝีมือ เพราะแรงงานข้ามชาติไร้ฝีมือส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ได้รับการศึกษาน้อย ฐานะทางครอบครัวยากจน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปหางานทำยังประเทศหนึ่งๆที่มีระบบทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า มีแหล่งงานที่หลากหลาย แต่ด้วยความที่ต้องการแสวงหาความมีชีวิตที่ดีกว่า จึงทำให้ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ได้ง่าย และเนื่องจากปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกได้ตามกระแสโลกาภิวัตน์ และเปลี่ยนแปลงรูปแบบของแรงงานไปทั่วโลก ในปัจจุบัน โอกาสที่จะเคลื่อนย้ายสินค้าและผลผลิตต่างๆมีมากขึ้น ผู้ใช้แรงงานก็มีโอกาสที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นเข้าไปทำงานในเขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรมมาก อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มที่นายจ้างสามารถสร้างผลกำไรได้มากด้วยการจ้างแรงงานย้ายถิ่นจากประเทศที่ยากจนกว่าตนเมื่อความต้องการ ที่จะหารายได้มีมากขึ้น ในขณะที่นโยบายคนเข้าเมืองของประเทศอุตสาหกรรมกำลังเพิ่มความเข้มงวดมากขึ้นเพื่อควบคุมการหลั่งไหลของคนย้ายถิ่น แรงงานย้ายถิ่นจำต้องใช้ช่องทางที่ผิดกฎหมายและพึ่งพาผู้ลักลอบนำคนเข้าเมืองเพื่อที่จะย้ายถิ่น ไปหางานทำ ยิ่งไปกว่านั้นผู้หญิงจึงได้รับความเสี่ยงที่จะถูกนักค้ามนุษย์ล่อลวงด้วยการให้ข้อมูลเท็จ

รูปแบบและลักษณะของการค้ามนุษย์ที่พบในปัจจุบัน

การค้ามนุษย์ เป็นวิธีการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าแรงงานข้ามชาติ กล่าวคือ การค้ามนุษย์ สืบเนื่องจากการที่แรงงานต่างชาตินั้นส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและต้องการเข้ามาทำงานยังประเทศปลายทางที่มีเศรษฐกิจ ที่ดีกว่า โดยส่วนใหญ่เคลื่อนย้ายเข้ามาในลักษณะที่ผิดกฎหมาย เพราะฉะนั้นจึงทำให้แรงงานเหล่านี้ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ได้ง่าย ในปัจจุบันการค้ามนุษย์ได้กลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติอันเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นไปได้ โดยมีรูปแบบการค้ามนุษย์อยู่ 2 รูปแบบ ดังนี้ (อำนวย เนตยสุภา, 2552, น. 35 – 36)

การค้ามนุษย์แบบสองขั้นตอน คือ หญิงหรือเด็กได้ย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมืองใหญ่เพื่อหางานทำก่อนแล้ว ต่อมาถูกล่อลวงให้ย้ายถิ่นไปหางานทำในต่างแดนต่อไป

การค้ามนุษย์แบบขั้นตอนเดียว คือหญิงและเด็กที่ถูกค้าโดยตรงจากหมู่บ้านในชนบทแล้วผ่านข้ามพรมแดนไปยังประเทศอื่น

ในปัจจุบันเหยื่อการค้ามนุษย์มีทั้งชายและหญิงแต่เหยื่อส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็ก โดยเหยื่อของการค้ามนุษย์ ที่เป็นผู้หญิงมักจะถูกนำไปสู่ตลาดธุรกิจบริการทางเพศและการทำงานบ้าน ซึ่งเป็นงานที่ยังมิได้รับการคุ้มครองสภาพ การทำงานและค่าตอบแทน ทำให้ไม่มีหลักประกันในการทำงานและตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงทั้งทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ มีชีวิตที่อยู่ภายใต้การ



ครอบครัวและการกระทำตามอำเภอใจของนักค้ามนุษย์ และนายจ้าง ที่ซื้อตนมา ส่วนผู้ชายมักจะนำไปแสวงหาประโยชน์โดยเป็นแรงงานที่ถูกบังคับในการทำงานประมงและแรงงาน โดยลักษณะของการค้ามนุษย์ มี 2 หมวดใหญ่ๆ ดังนี้

การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ (Sexual exploitation) ได้แก่

การค้าหญิงเพื่องานบริการทางเพศ มีผู้หญิงจำนวนมากที่ย้ายถิ่น โดยที่รู้ว่าจะต้องทำงานในอุตสาหกรรม บริการทางเพศ แม้จะไม่ได้ตระหนักถึงสภาพการทำงานและการสูญเสียการควบคุมสภาพการทำงานและรายได้ของตนเอง สำหรับผู้หญิงที่ถูกหลอกหรือบังคับให้ทำงานบริการทางเพศโดยไม่สมัครใจ มีสิ่งที่จะต้องเผชิญกับการผูกมัดด้วยภาระหนี้สิน การถูกยึดหนังสือเดินทางและรายได้ การถูกทุบตี การถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ การถูกกักขัง และการถูกทารุณทางจิตใจ

1.2 การค้ามนุษย์เพื่อการแต่งงาน ผู้ค้ามนุษย์อาจจะนำเสนอตนในรูปของนายหน้าจัดคู่และให้สัญญา แก่ผู้หญิงว่า จะแนะนำให้รู้จักกับสามีในอนาคตที่ประสบความสำเร็จ โดยชาวต่างชาติบางคนเดินทางเข้ามาในประเทศเพื่อพบกับผู้หญิงและแต่งงานหรือโดยการจัดหาคู่ทางแม่หรือไปรษณีย์ ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ เมียส่งทางไปรษณีย์ ” เมื่อผู้หญิงเหล่านี้ถูกชักจูงไปต่างประเทศ ก็ต้องใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมใหม่โดยไม่มีความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม และกลายเป็นบุคคลที่ตกอยู่ในสภาพเยี่ยงทาส เมื่อไม่ประสบความสำเร็จในการแต่งงาน เขื่อเหล่านี้ก็จะถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างหรือตกอยู่ในสภาพการแต่งงานเยี่ยงทาส

2. การแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแรงงาน (Economic related and labor exploitation)

2.1 การค้ามนุษย์เพื่อการรับใช้ในบ้าน ผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ต้องตกอยู่ในภาวะถูกผูกมัดด้วยภาระหนี้สินจากการกู้ยืมที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยจำนวนสูงจากผู้จัดหาและเอเยนต์และถูกบังคับให้ทำงานแก่นายจ้าง แม้จะมีสภาพการทำงานที่เลวร้ายก็ตาม ในปัจจุบันแรงงานรับใช้ในบ้าน ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบซึ่งแต่เดิมจะเป็นแรงงานที่เป็นหญิงและเด็กภายในประเทศเป็นการใช้แรงงานเด็กต่างชาติเพิ่มขึ้น โดยมีรูปแบบการทำงานคือ งานบ้าน งานดูแลเด็กและคนชรา ในบ้าน และการช่วยงานที่เกี่ยวกับกิจการในบ้าน

2.2 การค้ามนุษย์เพื่อการบังคับใช้แรงงาน ผู้หญิง ผู้ชายและเด็กอาจถูกนำไปค้าเพื่อการทำงานในงานเกษตร งานก่อสร้าง งานในโรงงานหรือการผลิตอื่นๆ ที่คาดหวังจะได้รับค่าจ้างสูง แต่มีหลายกรณีที่ต้องถูกกดค่าแรงงานหรือ ไม่ได้รับค่าจ้างเลย และยังคงเผชิญกับการถูกแสวงหา



ประโยชน์ด้วยการบังคับทางร่างกาย ทางเพศ และทางจิตใจ ในสถานประกอบการ ประกอบกับ สถานภาพที่ผิดกฎหมาย จึงเกรงกลัวที่จะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่เนื่องจากจะถูกตั้งข้อหาเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นอกจากนี้แล้วยังมีกรณีที่เด็กอาจถูกนำไปค้าเพื่อการบังคับใช้เด็กให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการลำเลียงขนยาเสพติดอันเป็นการประกอบอาชญากรรมที่ผิดกฎหมาย

2.3 การค้ามนุษย์เพื่อให้เป็นขอกทาน การค้ามนุษย์เพื่อให้เป็นขอกทานกลายเป็นปรากฏการณ์ที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในภูมิภาคแม่น้ำโขง หลุมฝังศพ คนพิการ และทารกได้ถูกจัดหาจากหมู่บ้านห่างไกลมาสู่เมืองใหญ่ของประเทศของตน ที่ไม่เข้าใจภาษาและไม่รู้จักถนนหนทาง โดยตกอยู่ภายใต้การควบคุมและถูกจับตามอง ซึ่งจะมีพวกนายหน้ามารวบรวมเงิน การถูกบังคับให้ขอกทานจึงลบหลู่ความเป็นมนุษย์ โดยพวกเขามีชีวิตอยู่ด้วยความหวาดกลัวจากการถูกจับและการลงโทษจากผู้ควบคุม

ประเภทของการค้ามนุษย์

ประเภทของการค้ามนุษย์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (พงษ์นคร นครสันติภาพ, 2556, 2)

การค้ามนุษย์ในประเทศ หมายถึง การค้ามนุษย์จากพื้นที่หนึ่งไปยังพื้นที่อื่นของประเทศไทย

กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ เด็ก และผู้หญิง

สาเหตุของการค้ามนุษย์ ได้แก่ ความยากจน เหตุผลทางวัฒนธรรมและครอบครัว (การเอาแบบอย่างจากครอบครัวอื่นที่มีรายได้จากขบวนการค้ามนุษย์) การด้อยโอกาสทางการศึกษา

กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในขบวนการค้ามนุษย์ ได้แก่ นายหน้า (ล่อลวงใช้กลอุบาย) พ่อแม่ของเหยื่อ นักท่องเที่ยวทางเพศ (คำนิยมชอบการพักผ่อนหย่อนใจด้วยการใช้บริการทางเพศ) แรงงานต่างด้าว (คนโสด) รวมทั้ง ตัวผู้หญิงและเด็ก (เคยตัวจากการมีรายได้จำนวนมาก และใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย)

วิธีการ ได้แก่ หลอกลวงว่าไปทำงานโรงงาน แต่นำไปขายต่อให้สถานประกอบการที่มีการค้าประเวณี (ร้านอาหารคาราโอเกะ) อาจเป็นการดำเนินการแบบขายตรง หรือ โดยการบังคับทางอ้อม ด้วยการให้ค่าแรงต่ำเพื่อบีบให้เหยื่อเข้าสู่ระบบธุรกิจค้ามนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการถูกบังคับหรือสมัครใจ

การค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ หมายถึง การค้ามนุษย์ (คนไทย หรือคนต่างด้าว) จากประเทศไทยไปต่างประเทศ หรือจากต่างประเทศมายังประเทศไทย



กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก และผู้หญิงต่างด้าว (กรณีของคนไทยพบว่าธุรกิจทางเพศที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ามนุษย์ภายในประเทศลดน้อยลงเนื่องจากมีคนต่างด้าวเข้ามาทดแทนเป็นจำนวนมาก โดยคนไทยส่วนใหญ่ที่เคยผ่านธุรกิจทางเพศ จะเดินทางไปยังต่างประเทศเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจทางเพศ)

สาเหตุของการค้ามนุษย์ ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ (ประเทศไทยมีเศรษฐกิจดีกว่าประเทศเพื่อนบ้าน มีความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรม) มีความต้องการทำงาน (ไม่มีงานทำในโรงงาน จึงเข้าสู่ระบบให้บริการทางเพศ)

กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในขบวนการค้ามนุษย์ ได้แก่ นายหน้า

วิธีการ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับภายในประเทศ

ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงระหว่างการเป็นประชาคมอาเซียนที่มีผลกระทบต่อการค้ามนุษย์นั้น ควรที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นประชาคมอาเซียน ว่ามีลักษณะอย่างไร และเพราะเหตุใดประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนถึงให้ความสนใจและเตรียมพร้อมรับมือกับการเป็นประชาคมอาเซียนนี้ ซึ่งประชาคมอาเซียนเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน กล่าวคือ อาเซียนก่อตั้งจากปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) หรือปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคมพ.ศ.2510 ณ วังสราญรมย์ กรุงเทพฯ โดยสมาชิกผู้ก่อตั้งมีทั้งหมด 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย โดยมีวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ในปฏิญญากรุงเทพ ซึ่งเป็นเอกสารในการก่อตั้งอาเซียนคือ(กรมอาเซียน, 2552, เว็บไซต์)

1. เพื่อเร่งรัดความเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าของสังคม และการพัฒนาทางวัฒนธรรมของภูมิภาค
2. เพื่อส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค เคารพในความยุติธรรมและหลักแห่งนิติธรรมในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยึดมั่นกฎบัตรสหประชาชาติ
3. เพื่อส่งเสริมความร่วมมืออย่างจริงจังในเรื่องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์และการบริหาร
4. เพื่อร่วมมือกันในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการขยายการค้าระหว่างกัน การปรับปรุงระบบการขนส่งและคมนาคม
5. เพื่อส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
6. เพื่อสร้างไว้ซึ่งความร่วมมือที่มีประโยชน์กับองค์การระหว่างประเทศและองค์การส่วนภูมิภาคแต่สำหรับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) ได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ



ในเดือนตุลาคมพ.ศ.2546 เมื่อผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน หรือข้อตกลงบาหลี 2 (Declaration of ASEAN Concord II / Bali Concord II) เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปีพ.ศ.2563 ซึ่งต่อมาได้ตกลง เร่งระยะเวลาจัดตั้งให้สำเร็จในปีพ.ศ. 2558 การก่อตั้งประชาคมอาเซียนมีเป้าหมาย คือ การรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถด้านการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และการก่อการร้าย เป็นต้น (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555, น. ก) ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) ให้เป็นผลสำเร็จได้ในปีพ.ศ. 2558 (ค.ศ.2015) (ทวีศักดิ์ตั้งปฐมวงศ์, 2552, น.1) การเป็นประชาคมอาเซียนเป็นการรวมกลุ่มในเชิงลึกที่จะทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ ครอบครัวยุติธรรม ” มีความแข็งแกร่ง และมีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยสมาชิกในครอบครัวยุติธรรม ความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัยและสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ และความเสี่ยงที่อาเซียนอาจจะไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้กับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศจีนและประเทศอินเดียที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555, น. 11)

อย่างไรก็ตามบทความนี้จะเน้นย้ำไปที่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ASEAN Political-Security Community : APSC) เป็นสำคัญ เนื่องจากประเด็นการค้ำมนุษย์เป็นปัญหาข้ามชาติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงระหว่างประเทศโดยมีปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆเป็นตัวผลักดัน ให้เกิดปัญหาการค้ำมนุษย์ส่วนหนึ่ง ดังนั้นการวิเคราะห์ประเด็นการค้ำมนุษย์จึงมุ่งเน้นไปที่ผลกระทบในด้านความมั่นคงของประเทศเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามประชาคมอาเซียนเป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรืออาจกล่าวได้ว่า การเป็นประชาคมอาเซียนคือการทำให้ประเทศสมาชิกรวมเป็นครอบครัวยุติธรรม มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดี สมาชิกในครอบครัวยุติธรรม ความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งถือเป็นการ



ปรับปรุงและวางรากฐานของการพัฒนาของอาเซียนครั้งใหญ่ ก็คือสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านการเมืองเศรษฐกิจและสังคมทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อนและความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศจีน และประเทศอินเดียได้เพราะประเทศเหล่านี้มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555, น. 12)

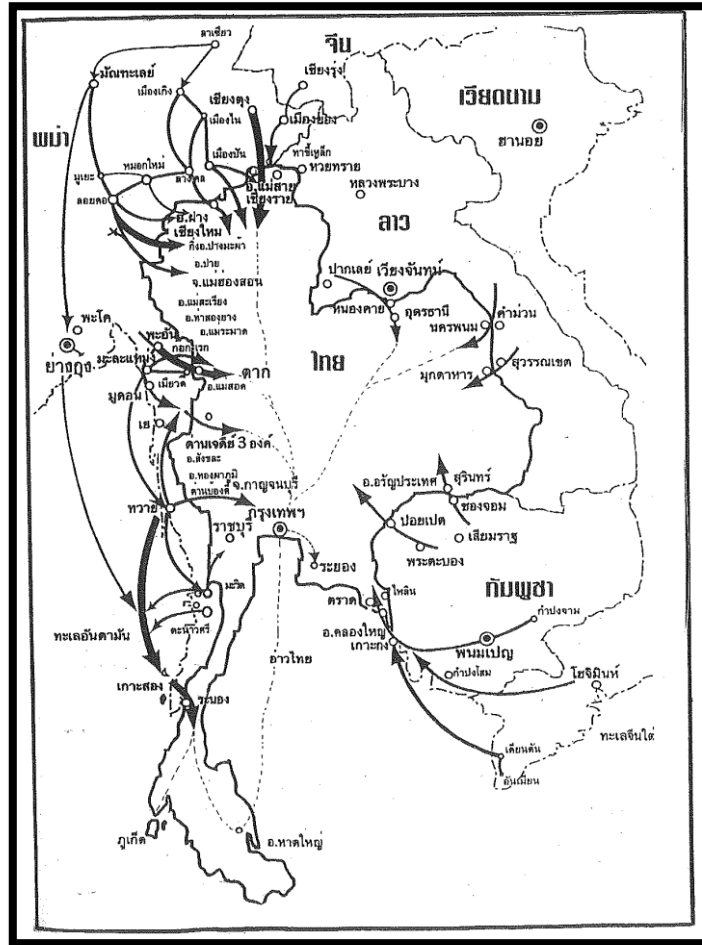
บทวิเคราะห์

เนื่องจากปัญหาการค้ามนุษย์ไม่ได้เป็นปัญหาใหม่ที่เพิ่งจะเกิดในภูมิภาคนี้ ดังนั้นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในวิธีต่างๆจึงมีมานานแล้ว ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของตัวบทกฎหมาย อนุสัญญา พิธีสาร ฯลฯ แต่ถึงกระนั้นปัญหาการค้ามนุษย์ก็ยังมิได้หมดสิ้นไปจากสังคมโลก อันเนื่องด้วยจากสภาวะการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไม่เคยหยุดนิ่ง เศรษฐกิจโลกมีขาขึ้น ขาลง บางช่วงเศรษฐกิจโลกดี ส่งผลให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น แต่บางช่วง ที่อยู่ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ ข้าราชการมากแวง ทำให้ประชาชนต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนเอง จนนำไปสู่การเกิดปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติอย่างการค้ามนุษย์ การถูกล่อลวง หรือบางคนก็ถือว่าการค้าประเวณี หรือการทำงานเป็น คนรับใช้ เป็นเรื่องธรรมดา อีกทั้งปัญหาการค้ามนุษย์ เราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าในบางครั้งบางประเทศก็มีการละเลย ในการสอดส่องดูแล หรืออาจจะมีผู้มีอิทธิพลบางกลุ่มที่สมรู้ร่วมคิดและให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลังด้วย และที่สำคัญในเรื่องของลักษณะภูมิประเทศที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดช่องว่างในการขนส่ง เคลื่อนย้ายเหยื่อการค้ามนุษย์ได้สะดวก ในการที่ประเทศต่างๆในอาเซียนร่วมมือกันเพื่อเตรียมพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนั้น แม้ว่าวัตถุประสงค์ของการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน จะมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถด้านการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน แต่สิ่งที่อาเซียนถูกจับตามองจากเวทีโลกก็คือ ประชาคมอาเซียนจะสามารถปฏิบัติได้ตามที่ได้กำหนดนโยบายไว้หรือไม่ และการเป็นดำเนินงานของประชาคมอาเซียนจะมีศักยภาพดังเช่นสหภาพยุโรปหรือไม่

หากพิจารณาประเทศในอาเซียนที่ถือว่าเป็นประเทศที่มีสถานการณ์การค้ามนุษย์ข้ามชาติ หรือการค้าแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายมากที่สุด ก็คือประเทศในบริเวณอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอย่างประเทศเวียตนาม ซึ่งเป็นทั้งแหล่งนำเข้าและส่งออกร่างงานผิดกฎหมาย ชาย หญิง และเด็ก ที่

ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคอาเซียน แต่ถ้าหากมองในแง่ของลักษณะ ภูมิประเทศที่เอื้อต่อการค้ามนุษย์มากที่สุดก็คือประเทศไทย

แผนที่แสดงเส้นทางแรงงานต่างชาติจากถิ่นตั้งทางสู่ประเทศไทย



ที่มา : นวลน้อย ตีร์รัตน์, 2548, น. 55

จากแผนที่ประเทศไทยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยอาจถือได้ว่าเป็นประเทศศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน ที่มีชายแดนติดกับหลายประเทศในอาเซียนด้วยกันมากกว่าประเทศอื่นๆในอาเซียน หากพิจารณาจากภาพจะเห็นได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทาง ซึ่งประเทศไทยมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาว กัมพูชา พม่า และมาเลเซีย ดังนั้นการขนส่งสินค้า การเคลื่อนย้ายแรงงานถูกกฎหมายจึงมีมาก ในขณะที่เดียวกันก็เป็น



ช่องว่างเปิดทางให้แก่ขบวนการค้ำมนุษย์ลักลอบขนย้ายแรงงานที่ผิดกฎหมายด้วยเช่นกัน ซึ่งหือการค้ำมนุษย์ส่วนใหญ่จะเป็นเด็ก และผู้หญิง โดยถูกล่อลวงจากเพื่อนบ้านด้วยกัน หรือนายหน้าข้ามพรมแดนมาค้าประเวณี หรือเป็นขอทาน ถึงแม้ว่าประเทศต่างๆจะมีมาตรการเป็นตัวบทกฎหมาย หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองคอยตรวจสอบความเรียบร้อย หรือสิ่งผิดปกติกิที่ลุ่มเสี่ยงที่จะผิดกฎหมายก็ตาม แต่ปัญหาการค้ำมนุษย์ก็ยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นไปได้ นั่นเป็นสิ่งที่เราต้องหาคำตอบว่า เพราะเหตุใดปัญหาขี้ยังไม่สามารถคลี่คลายได้ อาจเป็นเพราะหัวหน้าขบวนการค้ำมนุษย์เป็นผู้มีอิทธิพล สร้างเครือข่ายไว้หลายแห่งและมีส่วนได้ส่วนเสียต่อบางหน่วยงาน หรือแม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้สนับสนุน ยกตัวอย่างเช่น ในจังหวัดหนองคายซึ่งมีพรมแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่ามีชาวลาวเป็นจำนวนมากที่เข้ามาหางานทำในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบคนรับใช้ เด็กเสิร์ฟตามร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ และรวมไปถึงขายบริการทางเพศ ซึ่งมีทั้งที่เต็มใจและไม่เต็มใจ โดยผู้ที่ซื้อบริการมีทั้งบุคคลธรรมดาไปจนถึงเจ้าหน้าที่รัฐ บางคนเดินทางไปเช้า - เย็นกลับ บางคนที่มีพาสปอร์ตก็พักอาศัยอยู่ในประเทศไทย หากมองในแง่ของกฎหมาย การเข้าออกประเทศเป็นไปตามกระบวนการทุกอย่าง แม้ว่าจะมีกระบวนการพิสูจน์สัญชาติ แต่เราจะทราบได้อย่างไรว่าในขณะที่พวกเขาพักอาศัยภายในประเทศไทยในระยะเวลาสั้นๆนั้น พวกเขาได้ประกอบอาชีพอะไร หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปตรวจสอบสม่ำเสมอ และตรวจตราอย่างถี่ถ้วนหรือไม่ เราจะมีวิธีอย่างไรในการที่จะตรวจสอบได้อย่างแน่ชัดว่า พวกเขาเข้ามาโดยที่ไม่ได้เข้ามาสู่วงจรการค้ำมนุษย์

ในส่วนของอาเซียนนั้นก็ได้มีมาตรการในการป้องกัน แก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ข้ามชาติในหลายๆวิธี ซึ่งแต่ละประเทศจะร่วมมือกันกำหนดนโยบาย หรือมาตรการขึ้นเพื่อใช้ร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น ในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียน ด้านอาชญากรรมข้ามชาติ (ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime – AMMTC)การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ (Senior Officials Meeting on Transnational Crime – SOMTC) ซึ่งที่ประชุม SOMTC ครั้งที่ 2 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2545 ได้เห็นชอบแผนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ (Work Program to Implement the ASEAN Plan of Action to Combat Transnational Crime) ซึ่งระบุความร่วมมือในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ 8 ด้าน รวมถึงการค้ำมนุษย์ ในส่วนของการค้ำมนุษย์ได้ระบุความร่วมมือดังนี้ (กองอาเซียน 1, 2552, เว็บไซต์)



การแลกเปลี่ยนข่าวสาร

- รวบรวมกฎระเบียบของประเทศสมาชิกเกี่ยวกับการลักลอบค้ามนุษย์เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งคลังข้อมูลในประเทศสมาชิกและใน ASEANWEB
- ศึกษาแนวโน้มและวิธีการปฏิบัติในการลักลอบค้ามนุษย์ในภูมิภาคโดยใช้ข้อมูลการศึกษาในระดับประเทศเป็นพื้นฐาน
- สร้างจิตสำนึกของสาธารณชนในด้านระดับรากหญ้าเกี่ยวกับกฎระเบียบในเรื่องการลักลอบค้ามนุษย์ในภูมิภาค
- จัดทำนามสงเคราะห์ผู้ประสานงานในหน่วยงานด้านนโยบายและการบังคับใช้กฎหมายรวมทั้งสถาบันการศึกษาในประเทศสมาชิกอาเซียนและอำนวยความสะดวกในการสร้างเครือข่ายและการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่ทำหน้าที่คล้ายคลึงกัน
- ใช้ประโยชน์สูงสุดจากการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัยในการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ความร่วมมือ ด้านกฎหมาย
- ดำเนินการให้อาชฎากรรมาข้ามชาติที่เกี่ยวกับการลักลอบค้ามนุษย์เป็นความผิดทางอาญาในทุกประเทศสมาชิก
- แลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสารเพื่อให้นโยบายที่เกี่ยวข้องของประเทศสมาชิกมีความสอดคล้องกัน
- ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำความช่วยเหลือในเรื่องทางอาญาในระดับพหุภาคีและทวิภาคีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจับกุมสอบสวน ดำเนินคดี เนรเทศ แลกเปลี่ยนพยานแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพยานหลักฐานการสอบสวนและการจับกุม
- ประสานงานกับเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านกฎหมาย (ASEAN Senior Law Officials Meeting – ASLOM) ในการปฏิบัติตาม ASEAN Legal Information Network System (LINKS)

การบังคับใช้กฎหมาย

- จัดทำแผนงานฝึกร่วมเพื่อต่อต้านการลักลอบค้ามนุษย์ โดยให้ประเทศสมาชิกจัดทำข้อเสนอโครงการต่อ SOMTC เพื่อรับรอง และเสนอให้สำนักเลขาธิการอาเซียนพิจารณาต่อไป

การฝึกอบรม

- พัฒนาแผนงานฝึกอบรมระดับภูมิภาคและจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการสอบสวนเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ติดตามและรายงานผล



- พัฒนาแผนงานฝึกอบรมระดับภูมิภาคสำหรับการดูแลภายหลังการส่งกลับการฟื้นฟูและการคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อ

การเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กร

- ส่งเสริมเครือข่ายของหน่วยงาน / องค์กรในประเทศสมาชิกอาเซียน
- เสริมสร้างการเชื่อมโยงระหว่างกลไกอาเซียนที่รับผิดชอบงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์

และในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 นี้ ก็จะเป็นวันที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ แม้ว่าประเทศในภูมิภาคอาเซียนจะหารือร่วมกันในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการพัฒนาในด้านต่างๆ และแก้ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติร่วมกัน และถึงแม้ว่าในประเด็นเสาหลักของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจะส่งเสริมความร่วมมือกับภาคประชาสังคมในงานของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยใช้หัวข้อการหารือเป็นตัวตั้งในการเชิญองค์กรที่มีใช้ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ เช่น เรื่องการบริหารจัดการภัยพิบัติ อาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การค้ายาเสพติดและการค้ามนุษย์ เป็นต้น และมุ่งดำเนินการทางมนุษยธรรมมากกว่าด้านการเมืองก็ตาม แต่สำหรับมุมมองของผู้เขียนเองยังคงมีความคิดเห็นว่า แม้ว่าภูมิภาคอาเซียน จะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว และสิ่งที่จะเกิดการพัฒนาคงจะเป็นในเรื่องเศรษฐกิจ การค้าระหว่างประเทศ เป็นส่วนใหญ่ แต่ในด้านการเมือง ความมั่นคง และวัฒนธรรมต่าง ๆ นั้น หากจะหลอมรวมให้เป็นหนึ่งเดียวกันคงจะเป็นไปได้ยากเนื่องจากสภาพการเมืองการปกครอง วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษมีความแตกต่างกัน ส่วนในเรื่องการค้ามนุษย์นั้น ถ้าหากเปิดเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว ทางด้านการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีการเปิดประเทศ ในเรื่องของเศรษฐกิจการค้า การลงทุน รวมไปถึงการไหลบ่าของแรงงานระหว่างประเทศย่อมสะดวกมากขึ้น และผล ที่ตามมาคือในเรื่องปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งหนึ่งในนั้นรวมถึงปัญหาการค้ามนุษย์ด้วย ซึ่งผู้เขียนวิเคราะห์ว่าปัจจัย ที่สนับสนุนให้การค้ามนุษย์ยังคงอยู่ แม้ว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก็ตาม ได้แก่

กระแสโลกาภิวัตน์ ผลของการที่โลกอยู่ในวงจรของกระแสโลกาภิวัตน์ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องความเป็นโลกไร้พรมแดน ความเป็นเสรี การติดต่อสื่อสารไปมาหาสู่ที่สะดวกรวดเร็วมากขึ้น เมื่อเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ประกอบกับติดต่อเดินทางกันได้สะดวกขึ้น จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้การค้ามนุษย์ยังคงอยู่



เศรษฐกิจโลกผันผวน เศรษฐกิจถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้ประชากรในประเทศนั้นๆ สามารถดำรงชีวิต อยู่ได้ อย่างไรก็ดีตามเศรษฐกิจโลกนั้น ไม่ได้คงที่ ยังมีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไปตามเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจ ดังนั้นประเทศที่จะได้รับผลกระทบมากที่สุดย่อมเป็นประเทศด้อยพัฒนาและประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากกลุ่มประเทศเหล่านี้ ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในฐานะยากจน ซึ่งประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็จัดอยู่ในกลุ่มประเทศดังกล่าวด้วย ดังนั้นประชากรยากจนในประเทศต่างๆ จึงต้องการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าจากประเทศปลายทางที่ศิวิไลซ์ และมีสภาพทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า ส่งผลให้ตกเป็นเหยื่อของกลุ่มขบวนการค้ามนุษย์ได้ง่าย

การเอารัดเอาเปรียบ ทราบใดที่สังคมโลกยังมีกลุ่มบุคคลที่เอารัดเอาเปรียบหวังผลประโยชน์อยู่เสมอ เชื่อแน่ว่า แม้จะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน การค้ามนุษย์ก็ไม่สามารถเลือนหายไปจากสังคมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างแน่นอน ยกตัวอย่างเช่น ในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานคนในประเทศไทย เจ้าของบางธุรกิจต้องการแรงงานราคาถูกเพื่อลดค่าใช้จ่ายต้นทุนในการผลิต เพื่อต้องการให้ตนเองได้ผลประโยชน์ทางธุรกิจสูงสุด จึงร่วมมือกับขบวนการค้ามนุษย์เพื่อหวังเหยื่อค้ามนุษย์มาเป็นแรงงานผลิตงานให้กับตนเอง เป็นต้น

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ตัวอย่างเช่น ลักษณะภูมิประเทศของประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีพรมแดนติดกับหลายประเทศ ได้แก่ ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย ดังนั้นการเดินทางข้ามประเทศทางด้านชายแดน จึงมีช่องทางของการลักลอบค้ามนุษย์ข้ามพรมแดนได้ง่าย

ช่องโหว่ของกฎหมาย และการละเลยการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ แม้ว่าประเทศต่างๆทั่วโลก องค์การระหว่างประเทศต่างๆ รวมถึงอาเซียนจะมีกฎหมายหรือมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ แต่ปัญหาการค้ามนุษย์ก็ยังไม่สามารถที่จะคลี่คลายให้เบาบางลง ด้วยสาเหตุที่กฎหมายมีช่องว่าง รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายอย่างถ่องแท้ และที่สำคัญคือ มีเจ้าหน้าที่บางคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับกลุ่มขบวนการค้ามนุษย์ ดังนั้นจึงเกิดการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ และการควบคุมยังคงไม่เข้มงวดเพียงพอ ซึ่งถ้าหากตัวบทกฎหมายและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง กฎหมายก็จะเป็นเพียง “ เสือกระดาษ ” เท่านั้น

ดังนั้นแม้ว่าจะเปิดประชาคมอาเซียนแล้ว กระบวนการค้ามนุษย์ก็ยังไม่หมดสิ้นไป หากแต่ปัญหาจะยิ่งทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เหตุเพราะเมื่อมีการเปิดประเทศทางด้านเศรษฐกิจ การค้า วัฒนธรรม มากเท่าไร สิ่งเหล่านี้ก็จะสามารถเชื่อมโยงกันได้ง่าย ส่งผลให้แก๊งอาชญากรรมข้ามชาติ อย่างขบวนการค้ามนุษย์ ก็จะสร้างเครือข่าย ที่เชื่อมโยงกันได้ง่ายด้วย



เช่นกัน จากการพิจารณาโยบายของประชาคมอาเซียนแล้ว จะเห็นได้ว่า อาเซียนจะมุ่งเน้นไปที่ การเปิดเสรีทางด้านเศรษฐกิจการค้า มุ่งเน้นพัฒนาแรงงานที่มีฝีมือ แรงงานที่เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ ความสามารถ แต่ในขณะที่แรงงานไร้ฝีมือ ประชาคมอาเซียนให้ความสำคัญเพียงน้อยนิด แม้ว่า ปัญหาการค้ามนุษย์จัดเป็นปัญหาข้ามชาติที่อยู่ในนโยบายของการแก้ไขปัญหาของประชาคม อาเซียน แต่อย่างไรก็ตามการที่จะแก้ปัญหาต่างๆให้มีความคลี่คลาย แม้ว่าจะไม่หมดสิ้นไปเสียทีเดียว แต่ก็ลดปริมาณปัญหาไปได้พอสมควรนั้น จะต้องมีการแก้ปัญหา ป้องกัน และพัฒนาไปพร้อมๆกัน ที่สำคัญคือต้องมีมาตรการที่เข้มงวดและจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ของทุกประเทศในภูมิภาคอาเซียน เพราะปัญหาการค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปากท้อง ของประชากร และการละเมิดสิทธิมนุษยชน การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนควรให้ความสำคัญกับ ประชากรระดับรากหญ้าด้วย แต่ถ้าหากนโยบายของเสาหลักประชาสังคมและวัฒนธรรม ที่มี จุดมุ่งหมายที่จะทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่ร่วมกันในสังคมที่เอื้ออาทร ประชากร มี สภาพความเป็นอยู่ที่ดีได้รับการพัฒนาในทุกด้าน และมีความมั่นคงทางสังคม (social security) โดย เน้นการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ อาทิ 1.) การพัฒนาสังคมโดยการยกระดับความเป็นอยู่ ของผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่ยากไร้ในถิ่นทุรกันดาร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่ม ต่างๆ ในสังคม 2.) การพัฒนาการฝึกอบรม การศึกษาระดับพื้นฐานและสูงกว่าการพัฒนาทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างงาน และการคุ้มครองทางสังคม 3.) การส่งเสริมความร่วมมือ ในด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์และ โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง 4.) การจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม 5.) การส่งเสริมการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน นักคิดและศิลปินในภูมิภาค (กระทรวงการต่างประเทศ, 2554, เว็บไซต์) ซึ่งถ้าหากประชาคมอาเซียนสามารถดำเนินการได้ตามที่ได้กำหนดไว้ ประชากรระดับ รากหญ้าก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าประชากรบางกลุ่ม จะไม่ถูกล่อลวง หรือ ถูกลักพาตัวจากขบวนการค้ามนุษย์ ดังนั้น สิ่งที่ประชาคมอาเซียนจะต้องดำเนินการปราบปราม อย่างเด็ดขาดก็คือ ขบวนการและเครือข่ายของการค้ามนุษย์ นั่นเอง

บทสรุป

ปัญหาการค้ามนุษย์ไม่ได้เป็นปัญหาใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้น หากแต่เป็นปัญหาข้ามชาติที่ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเป็นเวลาช้านาน ปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาก็เนื่องมาจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ ภายในประเทศ ความยากจนของประชากร ภาวะการว่างงาน ความต้องการมีชีวิต ที่ดีกว่า การถูกล่อลวงจากนายหน้า เส้นทางและลักษณะภูมิประเทศบริเวณแนวพรมแดนที่เอื้อต่อการเคลื่อนย้าย



ของกลุ่มขบวนการข้ามชาติ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดปัญหา การข้ามชายแดน และปัจจัยที่ส่งเสริมให้การข้ามชายแดนไม่หมดสิ้นไปก็คือ การที่มีมาตรการ และนโยบาย ในการปราบปรามป้องกัน แต่สุดท้ายแล้วดำเนินการไม่ได้ทั้งหมดตามที่ได้กำหนดไว้ ด้วยเหตุ เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐทะเลเลย หรือมีส่วนได้ส่วนเสียด้วย สำหรับปัญหาการข้ามชายแดนประเภทการค้า ประเพณีในผู้หญิงและเด็ก รวมทั้งประเภทขอทาน ถือว่ามีจำนวนมากที่สุด และถือเป็นการละเมิด สิทธิความเป็นมนุษย์และบั่นทอนความรู้สึกของผู้ถูกระทำเป็นที่สุด ในการที่ภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้กำลังจะก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนใน วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 นับเป็น ก้าวที่ประเทศในภูมิภาคกำลังตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการรับมือ มีการจัดเตรียมนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ต่างๆเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประเทศของตน สำหรับปัญหาการข้ามชายแดน ซึ่งถือเป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามชาตินั้น แม้ว่าจะอยู่ในนโยบายของประชาคมอาเซียนที่ทุก ประเทศจะต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาให้คลี่คลายลงก็ตาม หากพิจารณานโยบายและมองใน สภาวะการณ์โลกในขณะนี้ ก็ยังพบว่าปัญหาการข้ามชายแดนยังคงมีอาจที่จะคลี่คลายปัญหาลงไปได้ การ ก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่ต้องการให้อาเซียน เป็นดังสโลแกนที่ว่า “ หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่ง เอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม ” (One Vision, One Identity, One Community) สุดท้ายแล้วปลายทาง ของความสำเร็จของภูมิภาคอาเซียนจะเป็นเช่นไร เราคงต้องติดตามกันต่อไป แต่สำหรับผลกระทบ ของการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่มีต่อปัญหาการข้ามชายแดนจะเปรียบเสมือนการสร้าง กำแพงกั้น หรือยิ่งเป็นการสร้างสะพานเชื่อมให้เกิดปัญหาการข้ามชายแดนเพิ่มมากขึ้น ณ ปัจจุบันหาก มองจากนโยบายของการเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว อาจกล่าวได้ว่า เปรียบเสมือนการสร้างกำแพง ล่องหน แต่การสร้างสะพานเชื่อมให้เกิดการข้ามชายแดนมีมาช้านานแล้ว เพียงแต่เป็นการสร้างสะพาน ให้ทอดยาวมากไปกว่าเดิม สิ่งที่ประเทศต่างๆในภูมิภาคอาเซียนต้องร่วมกันป้องกัน และอุดช่อง โหว่ของปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการข้ามชายแดนก็คือ เรื่องมาตรการการตรวจตราบริเวณพรมแดนอย่าง เข้มงวด เพราะการเปิดประเทศอย่างเสรีมากกว่าเดิมหลังจากเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว แต่ละ ประเทศในภูมิภาคจะเชื่อมโยงได้ง่ายยิ่งขึ้น ดังนั้นประเทศในภูมิภาคอาเซียนจะต้องร่วมมือกันอย่าง จริงจัง หากต้องการให้ปัญหาการข้ามชายแดนคลี่คลายให้ได้มากที่สุด และสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลย ก็ คือประชากรรากหญ้า เพราะพวกเขาคือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของขบวนการข้ามชายแดนได้ง่ายที่สุด ดังนั้น ถ้าหากประชาคมอาเซียนดูแลและพัฒนาประชาชนภายในประเทศได้ตามนโยบายที่กำหนดไว้ใน เสถียรภาพประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และแก้ไขปัญหาได้ตามนโยบายในเสาหลัก ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนได้อย่างจริงจังแล้ว ก็นับเป็นนิมิตหมายที่ดีในการที่จะ สนับสนุนเสาหลักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของภูมิภาคให้รอดพ้นภัยที่ติดเทียมกับ นานาประเทศที่มี



ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 กันยายน 2556 – กุมภาพันธ์ 2557

วารสารการเมืองการปกครอง
ประเด็นปัญหาปัจจุบันในอาเซียน

การพัฒนา หรือประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเราจะต้อง
ทำการศึกษาและติดตามเส้นทางของความสำเร็จของการเป็นประชาคมอาเซียนในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2545). สถานะความรู้เรื่องแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยและทิศทางการวิจัย
ที่พึงพิจารณา. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กุศล สุนทรธาดาและอุมาภรณ์ ภัทรวานิชย์. (2540). กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบ
เข้าเมืองและความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง. นครปฐม: สถาบันวิจัย
ประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล.
- นวนน้อย ตรีรัตน์. (2548). รายงานการวิจัย สภาพความรุนแรงของปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้าม
ชาติในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันกฎหมาย สำนักอัยการสูงสุด.
- พัชรชาติ แก้วคุณ. (2543). การค้าหญิง: จากแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ผู้หญิง.
- พิศวาท สุขนธพันธุ์. (2548). รายงานการวิจัยมาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น
(พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล ทางอากาศ). กรุงเทพฯ:
สถาบันกฎหมาย สำนักอัยการสูงสุด.
- เมฆลา วุฒิวงศ์. (2553). รวมบทความวิชาการและงานวิจัย การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐ
ประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2553) (เล่ม 1). มหาสารคาม: อภิชชาติการพิมพ์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม. (2550). โครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการ
เข้าสู่การค้ามนุษย์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สรรพสิทธิ์ คุมประพันธ์. (2548). รายงานการวิจัยมาตรการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะ
หญิงและเด็ก. กรุงเทพฯ: สถาบันกฎหมายสำนักอัยการสูงสุด.
- สุมาลี ปิตยานนท์. (2545). ตลาดแรงงานไทยกับนโยบายรัฐ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อำนาจ เนตยสุภา. (2552). แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์. วารสารวิชาการนิติศาสตร์,
2(3), 9-28.



Blair Thomas E. (2006). **Living on the Edges: Cross – Border Mobility and Sexual Exploitation in the Greater Southeast Asia Sub – Region**. Nakhon Pathom: Southeast Asian Consortium on Gender, Seruality and Health.

Darwin Mubadjir and Wattie Anna Marie. (2006). **Living on the Edges: Cross – Border Mobility and sexual exploitation in the Greater Southeast Asia Sub–Region**. Nakhon Pathom: Southeast Asia Consortium on Gender, Sexuality and Health.

เว็บไซต์

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2551). **โครงการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานในกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงาน**, 18 กันยายน 2552. <http://www.statelessperson.com/www/?q=node/6712>

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2551). **4 เส้นทาง การค้ามนุษย์ แฟ้มลึก – ข้อมูล ดีเอสไอ**, 18 กันยายน 2552. <http://www.oknation.net/blog /print.php?id =244519>

กระทรวงการต่างประเทศ. (2550). **ความร่วมมือของอาเซียนในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์**, 20 กันยายน 2552. www.mfa.go.th/internet/document/1722.doc

ทวีศักดิ์ ตั้งปฐมวงศ์. (2552). **ประชคมอาเซียนและกฎบัตรอาเซียนคืออะไร และสำคัญอย่างไร?**. 30 มิถุนายน 2556. <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=1324>

พงษ์นคร นครสันติภาพ. (2550). **บทบาทของตำรวจตรวจคนเข้าเมืองด้านการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์**. 30 มิถุนายน 2556. [14_forced_labour_by_police_lieutenant_colonel_pongna_korn_nakornsantipap_th.pdf](http://www.mfa.go.th/internet/document/1722.doc)

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา. (2554). **รายงานการค้ามนุษย์ ประจำปี พ.ศ. 2554**. 30 มิถุนายน 2556. http://www.notforsale.in.th/autopagev4/show_page.php?topic_id=1349 &auto_id=8&T opi cP k

สมเกียรติ ตั้งนโม. (2548). **การตัดดวงประโชชน์ทางร่างกาย ทัศนียภาพของโลกกว้างเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์**, 1 กรกฎาคม 2552. <http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9591.html>



ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 กันยายน 2556 – กุมภาพันธ์ 2557

วารสารการเมืองการปกครอง
ประเด็นปัญหาปัจจุบันในอาเซียน

อดิศร เกิดมงคล. (2550). แรงงานข้ามชาติพม่า:เหยื่อเผด็จการทหารพม่าและอคติในสังคมไทย,
24 มิถุนายน 2552. <http://gotoknow.org/blog/migrantworkers/25860>
_____. (2550). แรงงานข้ามชาติในสังคมไทย (1): การย้ายถิ่นของผู้ลี้ภัย ความผูกพันกับ
สังคมไทย, 24 มิถุนายน 2552.. [http://www.prachathai.com/05web/upload/
HilighNews/document](http://www.prachathai.com/05web/upload/HilighNews/document)